

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 17

89. ÅRGANG

24. SEPTEMBER

1977

AV INNHOLDET:

OBLATFEDRENE TIL STAVANGER	S. 2
DET GAMLE TESTAMENTES HISTORIER	S. 6
TILBAKE TIL DISIPPEL-FELLESSKAPET	S. 8

NESTE NUMMER KOMMER 8. OKTOBER 1977

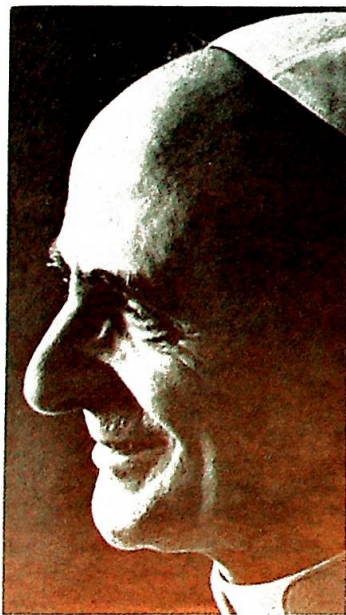
OBLATFEDRENE TIL STAVANGER

«På Grønland var jeg fra 1963—71. Deretter var jeg seks år på Færøene. Der bodde jeg alene, ble nærmest eneboer», forteller Alex Kons, O.M.I. som kom til Norge i august. «Jeg er født i Appleton, Wisconsin, og har tilhørt oblatfedrene siden 1950.» Pater Kons snakker dansk.

«Det er viktig for oss at vi skal bo i kommunitet i Norge i starten, derfor skal vi alle være i Stavanger i første omgang. Norman Volk er ca. 35 og har vært prest i 9 år, mens Lon Konold ble presteviet 10 juni i år. Jeg kjente dem ikke fra før, men traff dem i Chicago i sommer, og vi snakket sammen en ettermiddag. Vi skal nok få anledning til å bli kjent med hverandre i Stavanger.»

— Oblatfedrene er ukjente i Norge?

— Kongregasjonen ble stiftet av

*Paul VI
fyller 80 år
26. september*

Eugène de Mazenod (som ble saligkåret i fjor) og godkjent i 1826. Formålet var å fornye kirken i Frankrike etter revolusjonen i 1789 og Napoleons-tiden. Kongregasjonen vokste imidlertid slik, at den mens Eugène ennå levde sendte misjonærer til Sør-Afrika, U.S.A., Canada og Sri Lanka, eller Ceylon som det het den gangen. Etter hvert er vi blitt mest kjent for eskimo-misjonen i Canada. «Inuk», en beretning fra Arktis, skrevet av O.M.I.-pateren Bouillard, er oversatt til mange sprog.

— Hva er karakteristisk for Oblatfedrene? Ligner dere mest på jesuittene eller franciskanerne?

— Vi mener at vi har et spesielt sterkt «familiebånd» oss imellom i kongregasjonen. Men det hindrer ikke en viss individualisme. Kongregasjonen påtok seg oppgaver som nesten forutsetter individualisme. Jeg har nå bodd alene i 6 år. Jeg håper det ikke har gjort meg til en original, men jeg er sikkert blitt mer individualistisk. Nå trenger jeg kommunitetsliv!

Oblatfedrene har lenge arbeidet i Nord-Sverige og i Danmark, Per Waa-

gøe er danskfødt. I Norden er vi til sammen 17 prester og 2 legbrødre som tilhører vår amerikanske O.M.I. «Central Province». Vårt hovedkvarter i Norden er i Herlev, København. Dessuten arbeider polske Oblatfedre i Syd-Sverige.

O.M.I. står for «Oblats de Marie Immaculée», på norsk blir det Oblatfedre, men selv det er et litt vanskelig navn fordi folk med *oblat* mener alterbrødet. Men når vi forklarer at ordet er det samme som å «frembære en gave» (offerre - oblatatus) forstår man at det betyr at vi har gitt oss selv til Gud.

FÆRØENE

Pater Kons har på seg en hvit kofte med mønster i to brune farver og sølvknapper.

— Den har jeg fått av søstrene i Torshavn. Færøiske sauer gir ull som er vannavstøtende, selv etter at den er vasket.

— Strikker du selv?

— Nei, så desperat ble jeg ikke i ensomheten på Færøene. Jeg kjenner

FRA BISPEDØMMET:

PATER VAN VUGT FORLATER NORGE

Pater van Vugt, Fredrikstad, ønsker å forlate Norge ved årets utgang for å slutte seg til en franciscaner-kommunitet i Nederland. Bispedømmet respekterer dette ønske, selv om man beklager tapet av en trofast og dyktig sjalesørger.

Pater Boekema s.m. vil betjene Fredrikstad menighet fra nyttår til 20. mars 1978, og pater Boers fra 20. mars og frem til kommende sommer.

KIRKEN I HAUGESUND VIGSLES PÅ NY

Kirken i Haugesund har, foruten nytt gulv, fått innredet koret på nytt. Arbeidet er for en stor del utført av menigheten selv, med hjelp fra pastor Norbert Haunschild, Stavanger.

Biskop Gran vil vigsle kirken på ny søndag 16. oktober.

NYTT BESTYRERPAR TIL MARIAHOLM

Elisabeth og John Golding, Fredrikstad, har fått stillingen som bestyrere på Mariaholm skolesenter. Gjermund Høgh, den nåværende bestyrer, blir styrer på St. Paul's skole i Bergen.

forresten mange menn som strikker. Lave mat har jeg også måttet lære. Dessuten kan jeg fly. På Grønland hadde vi et fly, men det styrtet dessverre etter kort tid. Vraket ble solgt til en nordmann, så noen av delene flyr antagelig omkring her i Norge. På Færøene var det likevel nok å henge fingrene i. Selv om det bare bor 42 katolikker der, bidrar vår kirke til kristenlivet. 12 franciskanerinner i Torshavn leder en skole, en barnehage og en «vugge-stue», som vi sier på dansk, som tilsammen teller mer enn 500 barn.

Den økumeniske situasjon på Færøene er etter hvert meget god. Da jeg skulle undervise på gymnaset, ble jeg oppfordret til å ta kristendomsfaget. Vårt katolske undervisningsopplegg «det kanadiske system» er blitt tilbudt alle skolebarn, og det var ikke så mye av det «sær-katolske» innholdet som måtte strykes.

Jeg rakk også å samarbeide med oversettelsen av messe-liturgi, dåpsrituale, etc. til færøisk. Jeg håper å kunne beholde kontakten med Færøene mens jeg er i Norge. I første omgang skal Torshavn bare ha besøkende prester, som ikke kan sprøget. Dette ligner gammelnorsk, og har en masse bøyninger. Man bør ha E.D.B.-hjerne.

STAVANGER OG HAUGESUND

I Stavanger består menigheten av ca. 600-700 norsktalende og 200 engelsktalende — de sistnevnte er delvis kommet til Norge p.g.a. olje-industrien. Ved den engelske messen er kirken smekk full, og det er planer om å utvide den.

Oblatfedrene er kommet til Stavanger/Haugesund forsøksvis for ett år.

HOMOFILE I KIRKEN

Det opplyses fra København at John J. McNeill s.j.: *The Church and the Homosexual* snart vil foreligge i dansk utgave på Niels Steensens Forlag.

„Alex Kons O.M.I.

O.K.B. og vi har begge rett til å la samarbeidet opphøre.

— Og hva synes du om Norge?

— Før hadde jeg bare mellomlandet her, mellom København og Grønland. Nå har jeg nettopp reist Haugesund—Mariaholm med bil, og sett Heddal Stavkirke. Jeg ser at i Norge vil jeg

finne fjell som på Grønland, og skjærgård, som jeg ble glad i på Færøene.

— Og i Stavanger vil du finne urbant miljø og moderne teknikk?

— Jeg har ikke noe imot teknikk. Men nå er jeg blitt vant til små bysamfunn. Så jeg må forsøke å vende meg til litt mer bråk igjen.

REDAKSJONELT:

80 år

Pave Paul VI fyller 80 år 26. september. I land hvor den katolske kirke står sterkere enn hos oss, er fødselsdagen markert i god tid i media. Tidsskrifter som det engelske The Economist og det franske L' Express har hatt Paul VI på forsiden i denne måneden, og brakt lengere artikler om ham.

Øyeblikkets situasjon gjør at Paul VI omfattes med sympati. Selv deler av kirken, som har sett med utålmodighet på hans forsøk på å skape ro og orden i kirken etter at mange ting kom i bevegelse ved Vatikan II, og som har vært uvillige til å ta imot dokumentene utsendt i hans tid om fødselskontroll, seksualetikk og ordinasjon av kvinner, som uttrykk for sin oppfatning av hva Evangeliet innebærer, blir forståelsesfulle. Marcel Lefèbvre og hans følge viser hvilke reaksjonære krefter Paul VI har måttet hankes med, og hvorfor han har vært ytterst forsiktig med å foreta seg noe som kunne fortone seg som et brudd med tradisjonen.

..Forståelig nok retter interessen seg i høy grad mot Paul's etterfølger, som man håper vil vise seg modig og handlekraftig.

LITURGISKE NOTATER

ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

FRANS AV ASSISI

«Ingen viste meg hva jeg skulle gjøre, men den Allerhøyeste selv ga meg den åpenbaring at jeg skulle leve etter det hellige evangeliums forbilde. Vår herre paven stadfestet dette.» Det er Frans selv som skriver dette i sitt testamente. Inntil sitt 25. år hadde han levet et nokså utsvevende liv, men den 24. februar 1209 skjedde følgende: Under messen i San Damiano-kirken leste presten det evangelium hvor det berettes om hvordan Jesus sendte ut sine disipler for å preke, og påla dem å leve etter evangeliet, uten gull eller sølv, uten sko eller stav. Heller ikke skulle de ha to kapper (Luk. 9, 3—5). Da Frans hørte dette, ble han fylt av glede og ropte: «Dette er hva jeg søker. Dette er hva mitt hjerte lengter etter».

Etter kort tid fikk han følge av et par av sine venner. Men Frans våget ikke selv lage noen regel som de skulle leve etter. «Vi må be Gud om råd», sa han, og etter at de hadde bedt i

lang tid i den lille Nikolaus-kirken, åpnet han evangelieboken og fant følgende ord: «Dersom du vil være fullkommen, så selg alt du eier og gi det til de fattige» (Matt. 19, 21). Deretter slo han opp det ordet som er referert ovenfor (Luk. 9, 3—5), og til slutt: «Den som vil slutte seg til meg, han må gi avkall på sitt eget, ta opp sitt kors, og følge meg» (Matt. 16, 24). Disse ordene betraktet han også senere som selve grunnlaget for brødrenes liv, selv om han med tiden følte seg forpliktet til å gjøre enkelte tilføyelser, særlig etter at pave Innocens III i 1216 anerkjente hans foretagende, og påla ham og hans følgesvenner å være «Kristi omstreifende predikanter i fattigdom og ydmykhet». Derfor begynner også franciskarnes første regel med disse ord: «Dette skal være brødrenes liv og regel: å følge vår Herres Jesu Kristi lære og fotspor».

Den evangeliske fattigdom ble selve grunnlaget i den bevegelse Frans

grunnla, og som raskt utviklet seg til en betydelig religiøs orden. Fattigdommen ble selve grunnlaget for brødrene. Frans talte engang en av dem til rette, og sa: «I den fattige må du se ham i hvis navn han kommer, nemlig Kristus, som har tatt all vår armod og svakhet på seg. Ethvert menneskes fattigdom og svakhet er for oss et speil, hvor vi skal se vår Herres Jesu Kristi egen fattigdom og svakhet, slik han bar den på sitt legeme til vår frelse».

Frans brukte ikke fattigdommen som et middel til å protestere mot Kirken, slik tidens kjetterbevegelser gjorde. Han satte fattigdommen inn i Kirkens tjeneste. Heller ikke gjorde han nøden til en dyd. Han elsket fattigdommen for dens egen skyld. Den var et mål i seg selv fordi den førte menneskene nærmere Kristus. Fattigdommen gjorde ham lykkelig. Derfor skulle hans ordensbrødre ikke ha noen eiendom, men «vandre omkring som fremmede og pilgrimmer i denne verden, og tjene Herren i fattigdom og ydmykhet, i det de tillitsfullt skulle be om almisser og ikke skamme seg over det, for Herren hadde selv gjort seg til en fattig i verden for vår skyld».

Da biskopen i Assisi antydte at det i det lange løp ville bli vanskelig for ordenen å eksistere i så stor fattigdom, ga Frans ham følgende svar: «Min herre, hvis vi hadde eiendom, ville vi også trenge våpen til å beskytte den med. For av eiendom vokser krangel og stridigheter, og derigjennom lider kjærligheten til Gud og nesten som oftest skader. Derfor vil vi ikke ha noen eiendom i denne verden».

Frans ville også gjerne følge Kristus i hans lidelse, og derfor ba han to år før sin død om å få kjenne på sin kropp de smerter Kristus hadde måttet bære da han led på korset. En

LITURGISK KALENDER

SEPTEMBER:

25. **26. alm. søndag.** Amos 6, 1, 4—7; 1. Tim. 6, 11—16; Luk. 16, 19—31.
26. Ferial, el. St. Cosma og St. Damian, mart. Sak. 8, 1—8; Luk. 9, 46—50.
27. St. Vincent de Paul, prest. Sak. 8, 20—23; Luk. 9, 51—56.
28. Ferial, el. St. Venceslas, mart. Neh. 2, 1—8; Luk. 9, 57—62.
29. **St. Mikael, St. Gabriel og St. Rafael, erkeengler. (Mikkelsmesse).** Dan. 7, 9—10, 13—14; Joh. 1, 47—51.
30. St. Jeronimus, prest og kirkelærer. Baruk 1, 15—22; Luk. 10, 13—16.

OKTOBER:

1. St. Teresa av Jesusbarnet, jomfru. Baruk 4, 5—12, 27—29; Luk. 10, 17—24.
2. **27. alm. søndag.** Hab. 1, 2—3; 2, 2—4; 2. Tim. 1, 6—8, 13—14; Luk. 17, 5—10.
3. Ferial. Jonas 1, 1—2, 1, 11; Luk. 10, 25—37.
4. St. Frans av Assisi. Jon. 3, 1—10; Luk. 10, 38—42.
5. Ferial. Jon. 4, 1—11; Luk. 11, 1—4.
6. Ferial. Mal. 3, 13—4, 2; Luk. 11, 5—13.
7. Jomfru Maria av Rosenkransen. Ap. gj. 1, 12—14; Luk. 1, 26—38.
8. Ferial. Joel 3, 12—21; Luk. 11, 27—28.
9. **28. alm. søndag.** 2. Kong. 5, 14—17; 2. Tim. 2, 8—13; Luk. 17, 11—19.
10. Ferial. Rom. 1, 1—7; Luk. 11, 29—32.
11. Ferial. Rom. 2, 1—11; Luk. 11, 42—46.

SANKT DOMINIKUS KIRKE 50 ÅR

Søndag 2. oktober feires 50-årsjubileet for innvielsen av Sankt Dominikus Kirke i Oslo med høymesse kl. 11 presidert av biskop Gran, og preken av f. Albert Raulin O.P., provinsial-prior, Paris.

I sin omtale av innvielsen, skrev «St. Olav» 7. okt. 1927 bl. a. følgende:

ST. DOMINIKUSKIRKENS INDVIELSE. Længe før klokkens røst forkyndte høitidelighetens begyndelse hadde en stor folkemængde forsamlet sig under den hl. Dominikus' sort-hvite fane, som væiet fra taarnet. Kl. 10 aabnedes hovedportalens fløider og folket strømmet ind. Lykkelig var den som hadde forsynet sig med kort; ti ellers var det haabløst at faa plads. Kl. 10½ begyndte processionen at bevæge sig opover mot alteret og fra orgelstribunen lod saa allehelgenlitaniets ældgamle paa-kaldelser. Derefter bad biskoppen de liturgiske bønner, og mens en del av Davids salmer ble sunget, gik han sammen med presteskabet rundt i kirken og bestænket væggene med vievand. — Saa talte biskoppen og begeistret skildret han den betydning, som den nye kirke vil faa for det religiøse liv i byens vestkant. Høimessen blev sunget av pater Bechaux, som ogsaa holdt dagens præken paa fransk. Taleren utviklet i varme ord den tanke at en kirke er et uttrykk for de kristnes kjærlighet til Gud, og at denne kjærlighet faar ny næring i kirken, fordi Jesus der virkelig er til stede i Sakramentet. . . .

enstemmig tradisjon vitner om at han fikk Herrens sårmerker på hender, føtter og i siden, slik at han virkelig ble et «bilde av den korsfestede», et «korsfestet menneske». Han ble også meget syk, men priste sine lidelser, og da døden nærmet seg, ropte han: «Vær velkommen, broder Død». Denne helige mann døde den 3. oktober 1226.

. . . Hele dagen valfartet man til den skjønne og stilfulde kirke, som gjør sin arkitekt Harald Sund stor ære. — Kl. 6 aften blev der holdt den saa stemningsfulde liturgiske aftenandakt kompletorium. Derefter talte mgr. Kjelstrup med sin sedvanlige klarhet, myndighet og glød om

dominikanerordenens fortid og fremtid i Norge. . . . Under den sakramentale velsignelse, som blev git av Hs. Høiærv. biskop Smit, fikk vi høre tre gripende solosanger . . . — Et begeistret «Store Gud» gav tilslut uttrykk for menighetens jubel og taknemlighet over sit nye Gudshus.

Fire prester er blitt ordinert i Sankt Dominikus Kirke: her f. Per Bjørn Halvorsen, i 1971.

DET GAMLE TESTAMENTES HISTORIER

«I begynnelsen var teologien» – Skriften er inspirert tradisjon

I den første artikkelen om historie, historier og bibelhistorie forsøkte jeg å påpeke noen av fortellerkunstens viktigste funksjoner i sin alminnelighet. I det følgende håper jeg å kunne antyde dens verdi i teologiens tjeneste, nærmere bestemt i det gamle Testamente.

Den historiske uttrykksform finner vi overalt i denne store samling av skrifter fra det gamle Israel. Ikke bare de historiske bøker, men også salmene og visdomslitteraturen er gjennomsyret av fortellerglede. Israel kjenner sine historier og blir aldri ferdig med å fortelle dem til nye slekter. Hver gang historien presenteres på nytt er det nye sider som skal aksentueres, nye poeng som står i sentrum, nye detaljer som må introduseres. Hver forfatter er teolog og historiker. Å gjenfortelle er å fortolke — å fortolke er å modernisere. Israels historier om Moses, kongene og profetene er med oss på ethvert nytt stadium av nasjonens teologiske liv. Derfor

blir vi aldri ferdig med dem. Nye teologer forteller dem på nytt for å fornye Israels teologi, — materialet er nokså konstant. Selvfølgelig øker det historiske materialet i tidens løp, ettersom nasjonen gjennomlever nye situasjoner, men det som kommer til, leses stadig i lys av det gamle. *Tradisjon* er nøkkelordet i vår forståelse av Bibelens tilblivelse. Historie blir bibelhistorie. Tradisjon er ikke bare bindende og begrensende. Den gir individet atskillig frihet og resulterer i en mangfoldighet av teologier, noen ganger utfyllende, andre ganger korrigerende og polemiserende. Tradisjon er et høyst levende fenomen, en prosess og en vekst, tildels en indre dialektikk.

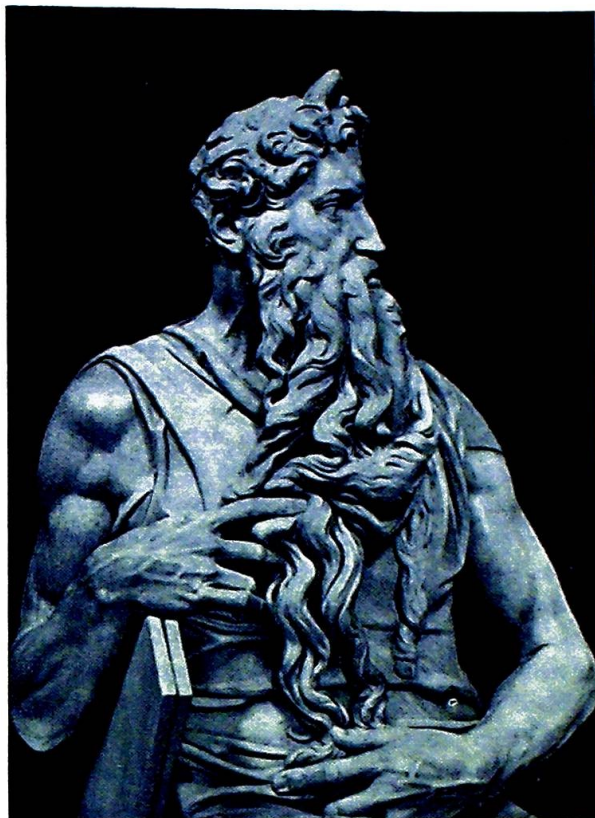
Det gamle Testaments bøker er alle skrevet av teologer (i ordets enkleste forstand), lærde så vel som populære. Gud og Israel, som nasjon og etterhvert også som individer, er det stadige tema. Skillet mellom det religiøse og det verdslige er dem egentlig fremmed. Mens moderne teologer definerer og diskuterer, skriver de gamle historier og poesi. Hvor mye mer disse ofte får sagt, og hvor mye bedre får de ikke sagt det! Det vi lett kan oppfatte som primitive og altfor menneskelige uttrykksformer skjuler gjerne en avansert teologi: Gud spiser med Abraham i Mamre, den samme Abraham driver handel med Gud om Sodoma, Job går til sak mot Gud, Jonas er obsternasig og latterliggjøres, Israel kjenner sin Gud som en brud, sin brudgom. (En slik fortrolig omgangsform med Vårherre finner vi igjen hos Kirkens helgener. Theresa av Avilla kjørte i sin oksekjerre langs

en spansk landevei, mektig fornøyd med sin reformbevegelse i Karmeliterordenen, og stolt over å være en venn av Gud. Hjulet på vognen støter på en sten, farkost og reformator havner begge i grøfta. Der hun ligger hører hun Guds umiskjennelige røst: «Slik behandler jeg mine venner». Hun svarer: «Derfor har du også så få av dem».)

LOVEN (torah = lære; de fem Mosebøkene) var kanskje den viktigste del av Bibelen for jødene. Historie og jurisdiksjon, sivilrett og kirkerett, er sammenfattet til et mer eller mindre organisk hele. Her finner vi en mangfoldighet av materiale fra uminnelige tider og ned til det annet tempel, etter eksilet. Som bøkene nå står er de et resultat av stadig revisjon. Den som formodentlig ga beretningen dens ramme kalles 'Jahvisten' (en intellektuell ved Salomos hoff). Hans teologi er høyst universell og forener skapelsesmotivet med utgangen av Egypt (exodus) og lovgivningen. Bokens plan er Guds frelsesplan. Hans syn er optimistisk til tross for en realistisk oppfattelse av synden som faktor i historien. Gud står mennesket svært nær. Allerede like etter riksdelingen ble beretningen gjenfortalt av 'Eloisten' (fra nordriktet, Israel.) Gud er her en noe mer majestetisk og derfor fjernere skikkelse: Hans forhold til Israel er en pakt, av gjensidig natur, som avgjør alle religiøse forhold. (Denne versjon var kanskje først et selvstendig dokument som siden ble innarbeidet i Jahvistens kilde.) Noen århundrer senere omarbeides beretningen igjen av

den deuteronomiske skole som skaper femte Mosebok ('den annen lov': Deuteronomium) og de fleste av de historiske bøkene. Her finner vi igjen loven i focus. Den presenteres på nytt som et program for et nytt Israel. Pakkens natur er mer individuell. Deuteronomistene ser seg tilbake etter inspirasjon og presenterer et nytt program i gamle former. Resultatet er blitt en vakker, men kanskje litt trist bok. Den siste redaktør av Mosebøkene kalles P (prestene) og representerer en meget omfattende modernisering av Loven. Kilden er fra tiden etter eksilet, altså nokså sent i den gammeltestamentlige kanon. Her er mye pyntet på og forandret. Denne teologiske skole ser historien som en rekkefølge av pakter: en universell (med Noa), en semittisk (med Abraham), en jødisk (med Moses). Perspektivet blir stadig strammere og mer kultisk (Adam - Not - Abraham - Moses). Nasjonens kultiske liv står i sentrum. Mellommenn er sentrale. Gud blir fjernere, dog høyst nærværende. P var aldri et selvstendig dokument, kun en nytgivelse av Loven. — Summa summarum: Istedet for fire verk har vi altså fire sammenfallende versjoner av den samme historie, hvilket gir bøkene en utrolig rikdom, men kan være forvirrende for en ny bibelleser. Tilsynelatende selvmodsigelser lar seg kun forklare når man kjenner de forskjellige tradisjoners motivering.

DE HISTORISKE BØKENE er også gjenstand for omtolkning og fornyelse. *Kongebøkene* gir en nokså teologisk historie om Israel i kongetiden. Den er helt preget av deuteronomisk tankegang og sprog og er i det hele mistenksom overfor monarkiet. Kriteriet på medgang og motgang er overholdelse av loven. Som ventelig kan være, resulterer et slikt sort-hvitt skjema i et bilde som stort sett er sort. Landflyktighetens katastrofe ville ellers være vanskelig å begrunne. Det interessante er at *Kronikebøkene* også behandler den samme perioden, på grunnlag av *Kongebøkene*, mer summarisk og ut fra et annet teolo-

En jødisk pakt med Moses

gisk historiesyn. Forfatteren tar seg store friheter. Han ser pakten med David som viktigere enn pakten på Sinai. Han er meget monarkisk og representerer en monarkisk messianisme, nærmest. Krønikeren er ofte sett som den første representant for den senere jødiske lærde genre 'midrash' (som nesten dekker vårt ord 'eksegese'). Det samme finner vi i de siste kapitler av Jesu Ben Sirak's *Visdom* som gir en fremstilling av Israels historie sett fra visdomstradisjonen. Materialet i *Ezra-Nehemias* er gjenfortalt i *Esdras* første bok (ca. 100 f. Kr.), også på en fri og 'modernisert' måte.

DE PROFETISKE BØKER er heller ikke fri for en slik utvikling. Viktigst er overgangen fra profetisk til apokalyptisk litteratur, som trolig har sitt opphav i de mange uoppfylte profetier fra tidligere dager. Israels teologer hadde ingen papirkuve, alt måtte med. Her er et område hvor fantasien virkelig får fritt spillerom. På grunnlag av temmelig lite materiale fra tradisjonen og mye samtidshistorie, konstrueres de mest fanastiske skild-

ringer. Daniels bok er det første eksempel på denne genre i vårt gamle Testamente. Et enkelt profetisk motiv (Guds snarlige inn gripen i historien for å forløse sitt folk fra hellenistisk tyranni) er utmalt og illustrert til det utrolige. — Hvis det fantes bokanmeldelser i det gamle Israel kunne man tenke seg en reservert kritiker uttrykke seg som følger: Denne profetiske bok vil sikkert bli lest når *Esaias*, *Jeremias* og *Ezekiel* forlengst er glemt, — men ikke før. Eller han kunne få sagt det med et eneste ord: Herregud!

Forhåpentlig har det foregående vist at Israel alltid ser seg tilbake, særlig når Israel tenker fremover. Fortiden blir man aldri ferdig med, det har man ikke råd til. Der finner man nemlig rettferdiggjørelse, forklaring eller fordømmelse av nåtiden. At man derved tar seg friheter når det kommer til å gjenfortelle det gamle, ligger i sakens natur. Det er et faktum at biografer tenderer mot å bli selvbioografer. Likeledes er denne typen historisk-teologisk tradisjon

(Forts. side 14)

GUNNEL VALLQUIST:

TILBAKE TIL DISIPPEL-FELLESKAPET

Tross massive titler og tungleste bøker gir den franske bondefilosofen Marcel Légaut rik lønn til det menneske som søker en veiviser. Noe av en snarvei til Légaut og hans tankeverden gis i form av en aktuell intervju-bok.

Vi lever i en overgangstid, en krisetid, hvor det settes spørsmålstegn ved gamle autoriteter og nye krever øre. Utryggheten er stor: den ene forkaster tidligere verdi-dommer som umulige i en ny situasjon, mens den andre flykter inn i de samme verdi-dommer og barrikaderer seg mot alle spørsmål. Det gjelder ikke minst de kristne — her kan konflikten mellom troskap mot det gitte og nedarvede på den ene side, og åpenhet for det nye og for fremtidens krav på den annen side, bli meget dramatisk.

Hva kirken trenger er mennesker som dels er dypt rotfestet i den

kristne grunn, og dels har mot til å lytte til sin egen tid og fritt søke etter nye modeller. Teoretisk spekulasjon er uinteressant i denne sammenheng: bare det menneske som i personlig brytning med tilværelsen skritt for skritt vinner klarhet og finner den vei som er autentisk for mennesket selv, bare det mennesket kan bli en veiviser for andre.

I alle tider har det vært smått med slike veivisere, og især i tider når ideologiske farsotter herjer og angriper både hoder og hjerter. Forenklinger, klisjé-tenkning, engstelsen for å avvike fra den rette lære — slikt

er typiske symptomer for en tid som vår, og naturligvis mer eller mindre for alle tider. I en sivilisasjon tett befolket med teoretikere, teknikere og systematikere av alle størrelser, lengter man etter *det vise mennesket*.

En slik visdomslærer har jeg funnet i *Marcel Légaut*, den franske bondefilosofen som en gang var matematikkprofessor. Jeg har skrevet om ham ved flere anledninger for å presentere de bøker han har utgitt på sytti-tallet: «*L'homme à la recherche de som humanité*», «*Introduction à la intelligence du passé et de l'avenir du christianisme*», «*Mutation de l'Eglise et conversion personnelle*».

Det er massive titler og tungleste bøker, som imidlertid gir rik lønn for strevet (de finnes for øvrig i tysk oversettelse).

Nå har vi fått noe som er betydelig lettere tilgjengelig: i *Le Centurions* serie *Les Interviews* har *Bernard Feillet* samtalt med Marcel Légaut, og resultatet er blitt en liten bok (*Bernard Feillet interroge Marcel Légaut*, 1976. Pris 32 fr.), som på en utmerket måte gjør leseren kjent med Marcel Légaut og hans tanke-verden.

Feillet er en middelaldrende prest som er blitt meget omtalt i de senere år p. g. a. et par bøker, men især ved sin interessante og noen ganger kontroversielle virksomhet i det sjelesorgsenterum som ligger i Gare Montparnasse, der stadig flere «progressive» kristne samles til studier, samtale og gudstjeneste. Nylig kom den oppsiktsvekkende meddelelse at erkebiskopen av Paris hadde besluttet å forflytte Bernard Feillet til annen tjeneste. Virksomheten i Gare Montparnasse hadde ført til klager fra konservative kretser. (Eter at G. V. skrev sin artikkel, er Feillet gjeninnsett i sin stil-

Gunnel Vallquist: Troskap er nøkkel-ord for Marcel Légaut.

ling, etter påtrykk fra legfolk. Red. anm.)

— Det er for en stor del takket være Feillet at denne boken er blitt så bra; hans kontakt med Légaut er tydeligvis utmerket. Begge samtalepartnere fremstår som like ærlige og oppriktige; de er enige om det meste men ikke om alt, de viser seg uten maske. Feillet stiller presis de riktige spørsmålene, de som bare den intenst lyttende kan stille, og resultatet blir både at Légaut utelater mer av sin personlige bakgrunn enn han tidligere har hatt anledning til, og at hans ellers ofte vanskelig tilgjengelige tankegang ofte blir belyst — og gjennomlyst — av enkle og intelligente spørsmål som gjør at man uten møye kan følge med. Denne fremstillingsmåten gir også plass til glimt av den humor som er en viktig del av Légauts personlighet.

Bokens undertittel er «Patience et passion d'un croyant» og den er virkelig adekvat: Marcel Légaut er et lidelsesfullt troende menneske, som også har den såmannens tålmodighet som er ett med håpet om kornhøsten. Med kirken, som han har kalt «min mor og mitt kors», har han levet i livslangt fellesskap. Han ble rystet av etterdønningene etter den store «moderniststriden» i begynnelsen av århundredet, han har med en gruppe likesinnede arbeidet med de problemene som kom frem ved Vatikan II, han har analysert den nåværende krisen og har sin bestemte oppfatning av de botemidler den krever, på det personlige plan såvel som på det kirkelige. Politisk er han vel vanskelig å plassere; hans tenkning er uforenlig med enhver ideologi, og det kan være ham dypt likegyldig om hans idéer rubriseres som reaksjonære eller radikale. De er fra begynnelsen til slutt frukten av hans egen konfrontasjon med livet, med menneskene, samtiden, og, ikke minst, evangeliet.

Légaut forteller først om sitt liv og sin utvikling, om den innflytelse som har hatt betydning for ham. Her blir man slått av at det mindre er spørsmål om intellektuell

inspirasjon — via bøker — enn om hva livet selv og levende mennesker har tilført ham. Noen prester — bl. a. den ekumeniske pioneren abbé Portal, og Teilhard de Chardin som Légaut siden til en viss grad har distansert seg fra, — og så den krets av like-sinnede som allerede på 20- og 30-tallet sluttet seg sammen til et fellesskap som ennå består. Blant leseinntrykkene: et par filosofer, men bemerkelsesverdig nok ytterst få mystikere.

Her har Légaut en tanke verd å sitere i «nymystikkens» tid:

«Jeg vil paradoksalt hevde at man ikke bør gi seg i kast med mystikernes skrifter for de er blitt unødvendige for en, mens man allerede er kommet langt på sin egen personlige vei, som man har slått inn på når man dunkelt men trofast har svart på visse inngivelsler fra Gud. Det åndelige liv kan være gjenstand hverken for initiasjon eller imitasjon. De forskjellige åndelige skoler kan lære oss å tale om mystikken, men ikke å nå den. Intellektuelle mennesker har en tendens til å tenke først og leve etterpå, og å

Légaut advarer mot altfor tidlig å feste seg til et «kall», det være seg ekteskap, sølibat eller ideologisk engasjement. Det kan føre til en karikatur av troskapen, som bygger opp «rollen» på bekostning av personligheten.

ikke skille mellom å leve og å tenke (flertallet kan ikke skille mellom å leve og å tale). Lesning av mystikerne forekommer meg å være særlig farlig for dem, i den utstrekning de ikke allerede har en virkelig personlig erfaring.»

— I motsetning til teoretiske utlegninger om mystikk setter Légaut skildringer av mennesker som var mystikere; her fremholder han Bremonds litteraturhistoriske studier om den religiøse erfaring: de «stimulerer det åndelige liv uten å definere det».

Trofasthet eller troskap er nøkkelord for Marcel Légaut. Uten troskap ingen utvikling, ingen mulighet til sann selv-virkeliggjørelse. Dette gjelder forholdet til ens egen vei (kallet, om man vil), til de mennesker man har tatt ansvar for, til kirken — til fellesskapet, med andre ord.

Med det ekteskapelige troskapskravet stiller Légaut seg resolutt på tvers av den relativiserings-tendens som gjør seg gjeldende endog innen kirkene. Han gjør det imidlertid ikke i guddommelige eller verdslige lovers navn, men fordi han mener at ingen kan virkeliggjøre seg selv (sitt kall) på bekostning av noen som han har ansvar for. Ikke nok med at man ikke har rett til det, — han kan det ikke, ettersom det til selv-virkeliggjørelse hører troskap mot forpliktelser.

Når det gjelder ekteskapet er Légaut altså strikt i sin oppfatning, men samtidig fri, ettersom han ikke tillegger vielsen — kirkelig eller borgerlig — noen særlig betydning, det avgjørende er at to mennesker har besluttet å leve sitt liv sammen. Og en slik beslutning kan ikke, mener han, være provisorisk, det ville være å fornekte menneskets muligheter og innerste lengsel. «Med kjærligheten kan man ikke eksperimentere — vil man det, risikerer man å aldri finne den.» At denne «streng» innstilling aldeles ikke er knyttet sammen med seksualfiendlighet gir boken forøvrig tydelig vitnesbyrd om. Troskapen må ikke være en formalistisk troskap, en bokstavtroskap som dreper ånden. Lé-

(Forts. side 14)

Da kørerne dansede på Stiklestad

bare det at lade sig engagere, selvom for at sige det, som det er, nok for flere ikke var emner, man til daglig lader sig fænge af. — Jo, det var noget, der gav noget og varmede hjertene og skapte inspiration til livskraftig kristendom.

— Og så var der den kulturelle side af sagen. Jo da mine damer og herrer; ingen lærde professorer men folk taget just ud af livet og historien, folk som levede historien og på stedet, og for hvem det var blevet selve livet det at kunne berette om hine tider, hvor helgenkongen tændte lyset i nord; omend nogle af os tillod os at mene, at han i mangt og meget var lidt af en fejltagelse. Men eet er at mene noget, noget andet er, hvad Vorherre ønsker at fortælle os og bruge os til; og det er vi flere, der mener at kunne ane noget om, selv bag sværd og skjold; og derfor tager vi på valfart til Stiklestad; og vi hilser vore venner kørerne der til højre på marken, medens vi igen nynner på, «Dejlig er Jorden».

Frater Danicus.

Sandelig om det ikke var helt fransiscansk! — Dyrene, jorden, alt folket udråbte Herrens pris. — Sådan kan det i hvert fald synes for adskillige af deltagerne i valfarten på Stiklestad i 1977.

Og hvad så? — Alle Herrens skabninger skulle så sandelig have lov til at være med ved en så celever begivenhed, bare manglede der adskillige, for det var sandelig en fattig skare, der med sognepræst Olav i spidsen drog ad landevejen forbi Stiklestad kirke til Olavs kapellet der hist på bakken. Adskillige var vi vel, der tænkte i helt andre dimensioner, med vajende faner, hornmusik, lys, kerter og røgelse, baldakin og gyldent bispeskrud, men: 'Frygt ikke du liden flok, for det har behaget faderen at skænke jer riget!' —

Det havde kørerne der til højre på marken også forstået; for magen til interesse for valfartende katolikker, omend nok så fattige i antal, skal man vist være skabt som ko for at opvise, for til tonerne af bl. a. «Dejlig er Jorden» fremviste vel et par og tyve manglebrogede køer med svungne horn alle tiders skønneste valfartsdans med tårer i de blanke koojne, blandet med nysgjerrig interesse for var valfarts intention. Sandelig man erindrede sig Kong Davids hellige, omend sikkert mærkelige danseliturgi; i

hvert fald forstod man, at man havde glemte noget i århundredernes løb; for en sådan interesse for en Olavsprocession er vel næppe set siden middelalderens store pilgrimsfærd. — Tak for det kære medskabninger! Vi trængte det sårt! — Også tak til alle I, der var med, gejstlig eller læg, priorinde eller ikke, tak til jer, der kom fra det store udland eller fra Tromsø og Levanger, tak fordi I kom for at være delagtig i vor hyldelse til Hellig Olav; tak for at der var nogen, der gad puste liv i ellers hendøende traditioner.

Hvor var det dejlige dage, der på Innerøy. — Bare det at sammen med trosfæller fra mange kanter af Norge;

HANNE BERENTZEN:

OLSOK — IKKE BARE MIDDELALDER

Hellig Olav — hvem var han, hva vet vi om ham, og hvordan kan vi forsvare hans plass som helgen? Hva er kjernen i ettertidens Olavstradisjon, og hva er grunnlaget for en fortsatt Olsok-feiring i vår tid?

Spørsmålene svirret i luften og ble forsøkt belyst og delvis besvart under samlingsdagene som innledet årets

valfart til Stiklestad. 37 pilegrimer var kommet til Sund folkehøgskole på Inderøy 29.—31. juli, for å prøve å besinne seg på hva det vil si å være pilegrim. Bygdehistorikeren Olav Hummelvold fra Os og pater Athanasius Kulbach fra Levanger bidro med foredrag om henholdsvis «Valfart til

(Forts. side 14)

Ett med jødene

Herr redaktør.

I «St. Olav» for 4. juni i år sto det en notis om at den katolske kirke en gang for alle har gitt avkall på å ville omvende jøder til kristendommen. Det var sikkert flere enn meg som så på denne erklæringen som noe bortimot

verdenshistorisk, og som er like forbauset over at meldingen ikke har fått noen kommentarer. Ikke engang «Dagbladet», som er en så flittig observatør når det gjelder teologi, har bragt denne opplysningen videre, og «St. Olav» selv har

tidd — uforklarlig. Personlig er jeg udelte glad for dette skrittet, samtidig som jeg vel forstår at det også innenfor Kirken kan være delte meninger. Og blant våre prester må det da være noen som har synspunkter på dette. Altså kort sagt: ta opp denne saken igjen, for den videre, kommenter den. Om det kan hjelpe gir jeg gjerne ballen det første sparket ved å summere opp min egen reaksjon på beslutningen slik: den gjør oss til ett med jødene, og det skal vi være glad for.

Per Bang
Oslo

Tolder og fariseer - om «filmen som ingen har sett»

Jeg vil med dette tillate meg å anbefale St. Olavs kritiker på «filmkunstens» område å repetere litt av bibelens innhold vedrørende forholdet tolder - (synder) og fariseer.

Eller for å si det med Falkberget også, — «Den som er ren kaste den første sten». Som «tolder», — denne gang i offiserens versjon av sådan, må det være meg tillatt å antyde at min kjære trosfelle har løpt løpsk i aller høyeste grad. Selv om det åpenbart er de beste intensjoner bak nedrakkingen på en hel yrkesgruppe, — tillat meg å foreslå en passende unnskyldning.

Å skrive bl. a. om trosfeller at de har, jeg siterer: «en absurd levevei, jekker seg opp med idiotiske disiplinærregler, driver opplæring i legalisert terrorvirksomhet, bør henges ut til avsky og latterliggjørelse, komplett åndløse» — for å nevne noe, stempler etter min mening skribenten mer enn den det skrives om.

Det fariseiske kommer vel best frem

SPØRRESPALTEN kommer tilbake i neste nummer.

ved at det nok på sett og vis er nødvendig, — men, jeg siterer igjen: «en skammelig og uappetittlig nodtortfsgjering, en nattmannstjeneste...» Med andre ord, — det antydes vel at denne nedverdiggende gjerning helst må utføres av andre og slik at en selv minst mulig får besudlet sine egne hender.

Denne dobbeltmoralen kan jeg ikke godta ut fra mange årsaker. I en kort artikkel/brev kan jeg ikke gå i dybden her. Det jeg vil frem til er imidlertid at man i dette spørsmålet i all anstedighets navn må ha rene og klare linjer. I et samfunn anno 1977 må og skal ingen oppgave en er pålagt, — stor eller liten, stemples som uren. I første fall skal både jobben og den som har jobben ha et ubetinget krav på respekt for seg og sine.

Kanskje ubevisst mener Per Bang at alle soldater er mer eller mindre representanter for det onde. Det kan lett se slik ut — og la oss aldri glemme at på de tyske soldaters beltespenne i siste krig sto det skrevet «Gott mit uns». Likevel er det vel ikke slik, — spørsmålet er vel heller om en har rett til å kjempe for det gode mot det onde og med livet som innsats. Svarer en ja på dette kommer også et annet spørsmål inn, — ikke bare om saken en kjemper for virkelig er «for det gode» i videre forstand. Også hva den enkelte rent objektivt i sitt eget hjerte er overbevist om at er rett.

I fall samfunnet forlanger at den enkelte skal kjempe for det en mener er det gode, — har ikke da den enkelte krav på både respekt, — anerkjennelse og skal han ikke lengst mulig gis alle muligheter for reelt å kunne overleve.

Det synes ikke å ha gått opp for alle at soldaten er et speilbilde av det samfunnet han skal tjene. La samfunnet si at soldatære og tradisjon er tullprat, — da tror jeg heller ikke samfunnet soldaten tjener har ære. Jeg sier som Bjørnson, — «kjemp for alt som du har kjært, dø om så det gjelder...» Jeg har den aller største respekt for den overbeviste pasifist (som ellers ofte har vist seg å være den beste soldat når det tilslutt gjelder), men respekten og tiltroen til den som lar andre gjøre «det skitne» for seg, — og som godt selv kan høste fruktene ved for eksempel å leve i demokratiet uten egne samvittighetskvaler, er liten.

En del av de militære tradisjonene og den historiske glans som er «tullprat» inneholder bl. a. minnet om og respekten for våre falne gjennom årene. Hittil har

(Forts. side 13)

BESTILLINGSSEDDEL

«St. Olav» bes sendt til

Navn

Adresse

6 måneder / 1 år.

Nytt abonnement / fornyelse.

Kr. 35,— / Kr. 70,— / Kr. 80,—(utlandet utenfor Skandinavia) følger vedlagt som sjekk / sendes postgirokonto 20 46 480.

Stryk det som ikke passer.

Sendes St. Olavs Bokhandel, Akersvn. 5, Oslo 1.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 9.30 19.00	— 11.00 —	
Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44			
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00 18.30	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	9.00	—	
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	9.00	11.00	
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>		10.00	
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	lörd.: 18.30 sønd.: 8.00	11.00	
Tyholmen, tlf. 22 209			
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 9.00 19.00	11.00	
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10			
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	10.00		
<i>Florida kapell</i>	19.00		
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i>	8.30	10.30	
Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19			
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i>	9.00	11.00	
Kongensgt. 9, tlf. 11 438			
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i>	9.00	10.45	
Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168			
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	lörd.: 18.00 sønd.: —	11.00	
Torvgt. 113, tlf. 23 751			
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i>			
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i>	9.00	11.00	
Vesterngt. 5, tlf. 22 381			
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i>	lörd.: 18.00 sønd.: —	11.00	
Kirkegt. 3, tlf. 24 225			
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i>	lörd.: 18.00 sønd.: —	10.00	
Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550			
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i>	9.00	11.15	
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85			
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i>	—		
Ryggeveien 24, tlf. 41 038			
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	
Sverresgt. 26, tlf. 50 793			
STABEKK: <i>Maria kirke,</i>	8.30 19.00	10.45	
Nyveien 17, tlf. 53 77 35			
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>		9.30	
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i>	8.30 9.30	10.45	
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534			
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i>		11.00	
Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949			
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i>	8.45 19.00	11.00	—
Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214			
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i>	8.00	11.00	
Flintegt. 5, tlf. 72 779			
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>		11.00	
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.30	11.00	
Parkveien 23, tlf. 51 467			
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	
Norvesund, tlf. 37 558			
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94</i>	19.30	11.00	
Biskopen og prestegården, tlf. 3604			
<i>St. Elisabethsøstrene,</i>	8.00	—	
Mellomveien 47, tlf. 81 783			
BODØ: <i>St. Eystens kirke,</i>	8.15	10.30	
Hernesveien 22, tlf. 81 487			
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i>	19.00 8.00	11.00	
Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)			
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.00	10.30	
Skolegt. 4, tlf. 61 501			
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i>		18.30	
Håreksgt. 82			
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i>		11.00	
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			

Av pressen

KIRKEKUNST

Af Lily Fausbøll.

I nr. 9 af det norske blad Skt. Olav omtales 25 års jubilæet i Lillestrøm. I denne anledning udtaler menighedens præst, Alf Høgh, at han ikke havde villet tilpasse kirken til liturgien fra efter det 2. Vatikankoncil. Dette måtte hans efterfølger bare gøre, så kunne den »få det helt, som han vil«. Der var dog én ting, han gerne ville have fjernet, nemlig kommuniionsbænken, men den skulle bispedømmets kunstnavn først se på, hvilket pastor Høgh syntes overflødig, for her var der ingen kunst at se på.

Det er meget typisk, . . . måske også for visse præster og menighedsråd her i Danmark.

I vedtægterne for Kommissionen for Liturgi, Kirkemusik og Kirkekunst står, at man skal følge de retningslinier, der er opstillet i konstitutionen »De sacra Liturgia«, nr. 45, og instruktionen »Inter œcumenici« nr. 47. Det er det, vi prøver at gøre, hver gang vi får forelagt forskellige sager. Der er heldigvis mange, der benytter sig af den håndsrækning, vi kan give dem fra Liturgikommissionen. Oprindeligt havde vi nævnt for kunst og arkitektur, men i dag benytter vi særligt sagkyndige, hvor dette er påkrævet i f. eks. spørgsmål om kunst. De fleste sager kan heldigvis afgøres i henhold til de regler, vi har i dekretene.

I mine første år som medlem af Liturgikommissionen, da pater Ireneus var formand og hvor vi havde nogle store sager som f. eks. Jesu Hjertekirke i København og Skt. Antoni i Brønshøj, lærte jeg at bruge disse vejledninger, der især skulle sikre, at de liturgiske handlinger kunne foregå værdigt og smukt. Når jeg i de senere år har været ude for at se på bl. a. nye tabernakler, har jeg altid bevæbnet mig med disse retningslinier. Det kan måske være svært for en ældre præst, når der plud-

selig kommer en lægmand — oven i købet en kvinde — som vil fortælle, at det forslag, sognet har vist frem, måske ikke er helt godt. I sådanne tilfælde er det godt at kunne slå op i et dekret.

Kirken er menighedens

Jeg vil ærligt indrømme, at jeg var noget nervøs de første gange, så jeg bad den daværende generalviker om at give mig en »tømmefingerregel«. Den fik jeg. Han svarede: »Husk, at kirken er ikke præstens private dagligstue, den er hans og hele menighedens.«

Et hvert forslag til ændringer skal komme fra både præst og menigheden — gennem menighedsrådet. Det varede ikke længe før jeg kom i vanskeligheder med dette. Vi havde i kommissionen behandlet en henvendelse fra en præst og svarede positivt, da vi fik at vide, at menighedsrådet ikke stod bagved i denne sag.

Når kommissionen i Norge ville se kommuniionsbænken, så var det måske ud fra de råd, man har fået — ikke at kassere gammelt, selv om det som i dette tilfælde, var overflødig, men gemme det. Det har man også ofte fået besked om fra bispekontoret her i landet. En gang måtte jeg spørge generalvikaren, om bispekontoret kunne anvise et meget stort lagerrum til alle de ting, man ønskede fjernet de forskellige steder, men ikke måtte kassere. Egentlig er der jo noget fornuftigt i det, da man jo er udsat for, at én præst foretog en hel del ændringer — for menighedsrådenes tid — så kommer en ny, der skal have det hele ændret, og får menighedsrådets tilslutning til noget af det, og så fyldes lagerrum med korsvej, lysestager, figurer og billeder, bl. a. fordi man, når man endelig er i gang går langt over det planlagte og det, der er godkendt.

Vi er hurtige

Det er bl. a. dette, man vil slippe for, ved at liturgikommissionen skal ind i billedet, medens tid er. Nogle synes, at vi er meget bureaukratiske, når vi hænger os i vejledningerne fra Rom, f. eks. at kirkekunst skal fremme menighedens andagt og fromhedsliv, ellers er den overflødig i kirken.

Angående de ovenfornævnte tabernakler har det ofte vist sig, at det var meget praktisk, at vi talte sammen i forvejen om placeringen.

Hvor skulle præstesædet være? Hvor er læsepulten? Hvordan vil præstens vej under messen være?

Det skulle helst ikke være en lang valfart frem og tilbake foran tabernaklet. Man skal vise dette ærbødighet, hvad man gør ved at knæle ved begyndelsen og slutningen af gudstjenesten, men også hver gang man passerer det. Derfor er det mest fornuftigt at anbringe det, så man undgår pas-sagen.

Nogle mener også, at det tager for lang tid, når man skal spørge Liturgikommissionen. Mon ikke dette skyldes, at man først kommer i tanke om at spørge, når håndværkerne er i huset? Lad os få så megen tid, at vi lige kan tale sammen om det. Jeg er ikke ene-hersker. Vi er hurtige, og det er vor hensigt at hjælpe sognene. Gør ikke som pastor Alf Høgh — pas-sere os på forhånd.

(Katolsk Orientering
København.)

Brev

(Forts. fra side 15.)

ingen turt å si rett ut at de jo egentlig var «nattmenn», — når det gjelder de som ikke falt men som for livstid ble psykisk eller fysisk ødelagt er det lettere å se i alle fall en antydning av middelalderens syn på bøddelen. La ham, når han har vært så dum å ta en slik uren jobb, leve i ensomhet og vi skylder ham ikke mer enn den skitne lønnen han jo får. Krigsinvalidene som bare har utført den plikten de synes de hadde, — lønnes de ikke i virkeligheten etter en tabell som baserer seg på det synet som her forfektes?

La ikke dette forlede noen til å tro at jeg er en elsker av krigsfilmer. Tvert imot tror jeg ikke noen yrkesgruppe blir så kvalm over slike som akkurat offiserene. I kraft av sin utdannelse og ofte erfaring er det ingen som bedre kjenner

krigens sanne ansikt. Ingen yrkesgruppe kan skilte med at en ikke har brodne kar, — likevel tror jeg denne min påstand er riktig.

La oss derfor være enige om at i dette spørsmålet er det enten eller. Skal vi som enkeltindivider og som samfunn bevare selvrespekt og tro finnes det ingen middelvei. For meg betyr det i praksis å være mest mulig forberedt, — kommer kampen, så får den i Guds navn komme og en får kjempe og dø til hans ære, — eller som overbevist pasifist la være...

Uansett valg så la oss i alle fall ikke rakke ned på hverandres overbevisning, — krig starter vel nettopp på grunn av manglende respekt for andre og andres meninger?

Vennlig hilsen
A. Kr. Tangstad
vpl. rittmester
1430 - Ås

Age Rønnings siste bok er kommet: Fortsettelse i Hamburg,
hf. kr. 71,00 — ib. kr. 85,00

Noen barne- og ungdomsbøker:

Serien fra Andaktsbokselskapets Forlag, for barn i førskolealderen med gode illustrasjoner og enkel tekst, kr. 12,00 pr. bok. Noen av titlene er: Abraham, Jesus blir født, Sakkeus, Jesus og den lamme mannen, Den barmhjertige samaritan.

Barnas Bibel, kr. 40,00.

Min Messebok, kr. 16,00.

Noen nydelige små hefter à kr. 10,00:

Å bli glad, Ensom, En venn, Har du tenkt på..., Lykke, Til deg. Vers le Seigneur, kr. 25,20.

La Bible pour les jeunes, kr. 31,50.

Évangile pour les jeunes, kr. 15,00.

Reidar Myhre: Søkelys på familien, kristen familieforståelse i dagens samfunn, kr. 45,00.

Aktenskap och familj i kristen belysning. Rapport från den officiella luthersk-katolska samtalsgruppen i Sverige, kr. 36,50.

Hanne Bang och Jan Smith: Ett nytt ansikte, att bli människa på försoningens väg, kr. 46,00.

Den norske kirkes økumeniske engasjement, kr. 58,00.

Finn Thorn: Derfor kirke, kr. 36,00.

Sigmund Mowinckel: Religion og kultus, kr. 27,50.

Nytt opplag av «Lov Herren», tekster og toner til bruk i den katolske gudstjeneste, kr. 25,00.

Koralhefte til «Lov Herren», kr. 55,00.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—13

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Trondheim
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Tønsberg
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Lillestrøm
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

TILBAKE...

(Forts. fra s. 9)

gaut advarer mot altfor tidlig å feste seg ved et «kall», det være seg ekte-skap, sølibat eller et ideologisk engasjement. Det kan føre til en karikatur av troskapen, som bygger opp «rollen» på bekostning av personlighet.

Troskap mot ens egen vei er noe helt annet: det er å leve i tro, å finne sin vei skritt for skritt etter den indre overbevisnings bud. Ingen ytre forskrifter og modeller kan frita fra den personlige møyen: å søke sin vei.

I denne forbindelse kan man nevne Légauts personlige måte å tale om «forsynet» på. — Ikke som en makt som styrer utenfra, men som et indre prinsipp i mennesket som staker ut dets vei, og tegner mønsteret i dets liv. Det er ved å være «nærværende hos seg selv», meditere over alt som hender en og over den plass det tar i ens livsmønster, at mennesket gjør det som hender til resultat av forsynet.

Légaut er kritisk mot kirken, som han anser som smittet av verdslige synsmåter og vurderinger av nettopp det slag som dens stifter, Jesus, kjempet mot. For ham er den kristne livsholdning som er disippelens, selve kjernepunktet: hva det hele dreier seg om, er i tilværelsen her og nå å søke å virkeliggjøre det samme som skjedde i en liten orientalsk provins for snart to tusen år siden, da en håndfull mennesker en kort tid levde i fellesskap med en som var mer menneske enn noen av dem, og samtidig mer enn menneske.

Det finnes ingen situasjon i livet som ikke har noe tilsvarende, sin nøkkel, i det vi vet om dette fellesskapet. Ikke minst gjelder det den kristnes forhold til kirken: troskapen mot kirken må være av samme art som den som Jesus viste Israel.

«Menneskets personlige åndelige utvikling kan bare finne sted gjennom fødsels-smerter. På samme måte er det med kirken. Det er kirkens trofasteste medlemmer som bærer dens

smerte, både fødselens og vekstens.»

Man kan si at det er tradisjonelle verdier som utgjør den bærende grunn i Légauts livssyn: trofasthet, selverkjennelse, langsomt voksende, en modningsprosess som tar hele livet. Men disse tradisjonelle verdiene er hos ham uadskillelig forenet med andre, som man bare altfor sjelden møter i slik sammenheng: frihet, selvstendighet, åpenhet og beredskap til oppbrudd og forandring. Uten tvil er det først og fremst denne kombinasjonen som gir hans forkynnelse sin dynamikk og forklarer dens tiltrekningskraft.

DET GAMLE...

(Forts. fra side 7)

både apologetisk og programmatisk. I et slikt miljø er det liten plass for fundamentalisme, selv om det lett kryper inn hos leseren. Skriften er tradisjon. Den senere rabbiniske Talmud er igjen en fortolkning av Loven ut fra dens tid, en prosess som var vel i gang i Jesu levedager. Nei, denne teologiske oppgave tar aldri slutt: mellom det vi vanligvis avgrensner som 'Skrikk' og 'Tradisjon' er det svært mye felles. Skriften er inspirert tradisjon.

OLSOK...

(Forts. fra side 10)

Stiklestad, pilegrimmer og pilegrimsruter» og «Pilegrimsferd, et bilde på vår jordiske vandring». Dessuten ble pater Olav Müllers prekener utgangspunkt for livlige samtaler om de nevnte spørsmål.

24 søstre var samtidig på priorinnemøte på Sund, og deltok delvis i samlingsdagens program, som var nokså åpent, og ga rikelig tid både til stilhet og til å treffe mennesker fra forskjellige kanter av landet. Et par danske og fire svenske deltagere gjorde samtalen om «nasjonalhelgenen» mer spennende.

Til selve valfarten til Stiklestad søndag 31. juli, kom også en flokk på rundt 30 katolikker fra Trondheim. Dermed var det en ganske lang prosessjon som fikk verdøler og andre

FREDRIKSTAD

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

Stiklestadfarere til å stoppe opp og lytte til sangen, mens kuene danset av fryd. Korsmerket førte opp til St. Olavs kapell, der det var festmesse for overfylt kirke. Senere på dagen var det Olavsvesper i middelalderkirken på Stiklestad.

En behøver ikke være trønder eller dansk dronning for å glede seg over «Spelet om Heilag Olav», som hvert år samler verdølene til stor innsats sammen med profesjonelle gjesteskuespillere. Mange reiser årvisst til Stiklestad for å se «Spelet», som i år hadde rekordoppslutning med 7000 tilskuere på én dag. I valfartsammenhengen er heller ikke «Spelet» uten betydning. Selv om det ikke gir seg ut for å være historisk korrekt, knytter det likevel båndene til den historien som er vår egen bakgrunn.

Trøndelag er rik på vitnesbyrd om middelalderens tro og liv. I løpet av de to samlingsdagene på Sund, besøkte pilegrimmene tre av Innherreds middelalderkirker, Sakshaug, Mære og Hustad. I Hustad ble det feiret messe på lørdagen.

Valfarten til Stiklestad blir arrangert fra Trondheim, med god assistanse fra sr. Liv O.P. fra Oslo. Pilegrimmene kom fra hele landet, men pater Müller i Trondheim gir uttrykk for at man der har følelsen av å bære arrangementet nokså alene, og kunne ønske reaksjoner fra flere, særlig fra prestene.

— Vi skal ikke tilbake til nasjonalromantikken, men vi kaster barnet ut med badevannet hvis vi ikke tar med fortiden, sier pater Müller, og understreker Olsokfeiringens betydning. Det er en svakhet ved den norske katolske Kirke at den preges av byfolks innstilling. Våre protestantiske medbrødre har ikke kuttet over røttene bakover, og hos dem begynner

Nyheter

«DEN KARISMATISKE VERDEN» TEMA FOR «TEOLOGIEN I SENTRUM»

Universitetets teologiske fakultets lørdagsseminar har som tema «Den karismatiske verden». Foredragene finner sted hver lørdag fra 1. oktober til 5. november, mellom kl. 12.15 og 14.00, i urbygningen, Karl Johans gate, Oslo.

Programmet omfatter «Tungetale» ved rektor Engelsen fra Baptistenes teologiske seminar, «Underet som problem» ved Johan B. Hygen, «Karisme i urkirken» ved professor Jacob Jervell, «Ånden og nådegavene i dagens situasjon» ved rektor Stephan Tschudi, og «Bibelens inspirasjon» ved professor Inge Lønning.

18 PROSENT KATOLIKKER I VERDEN

Fra den katolske kirkes statistiske sentralbyrå i Roma blir det meldt at det i hele verden finnes 709.558.000 katolikker, eller vel 18 prosent av jordens befolkning. Det har vært vanskelig å få innhentet opplysninger om antall katolikker fra de kommunistdominerte landene så tallet kan i virkeligheten være høyere.

TAKK til Per Bang

Journalist Per Bang, som i flere år regelmessig har skrevet om film i St. Olav, har bedt seg fritatt fra denne oppgaven, som han har utført uten lønn. Redaksjonen takker Per Bang, som fortsetter som fast medarbeider i St. Olav.

Olsokfeiringen å bli mer utbredt. Kan det være riktig som ryktene sier, at man i Oslo må gå i en protestantisk kirke for å komme til gudstjeneste på selve Olavsdagen 29. juli?

OSLO

SUNDE & LIE

RØRLEGGEBEDRIFT A/S

Ulvenveien 89 - Oslo 5 - Tlf. (02) 33 72 70/67 77 84

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STALARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

BISKOP MARTENSEN OM INTER- KOMMUNION I MINDRE GRUPPER

Biskop Hans L. Martensen, København, innledet 26. august i Frankfurt til diskusjon blant jesuittene over emnet «Interkommunion i små grupper». Biskop Martensen betonte, at når lutheranere og katolikker nærmer seg hverandre ved felles engasjement for menneskerettigheter og sosial rettferdighet, og deres tro blir synlig for de andre, er det ytterst vanskelig for dem å begripe at de ikke også kan feire nattverden sammen. Det er ingen løsning at mange biskoper «lukker et øye» og at slike gruppefeiringer finner sted i større eller mindre hemmelighet.

Martensen mente at de viktigste oppgaver i økumenikk i dag består i at kirken må gjøre det klart hvilken grunnleggende tro som er nødvendig for at man sammen kan feire Eucharistien, og hvilken grad av gjensidig anerkjennelse av embedene som er nødvendig. I det siste har den teologiskdoktrinale dialog, ifølge Martensen, gjort store fremskritt, ikke minst med hensyn til det gamle lutherske bekjennelsesskrift «Confessio Augusta-

na», som katolikker kan identifisere seg med. Vanskelighetene ligger i dag ikke mer i de sentrale, men snarere i perifere og sekundære spørsmål angående tro og kirkestruktur. En kan spørre seg, i hvilken grad slike strukturer er uforanderlige, og i hvilken utstrekning kirkene kan bygge seg opp på ny uten å miste troen på at kirken ikke er sin egen Herre.

(KNA)

Ungdommens liturgiske sanghefte

Solen, månen, stjernene vitner
om Guds store herlighet.
Både dag og natt skal forkynne
budet om hans kjærlighet. R/

Du som er blitt skapt i hans bilde:
lovsyng du Guds herlighet.
Takken velle opp av ditt indre
for hans store kjærlighet. R/

La ditt liv, ditt arbeid, din hverdag,
lovprise Guds herlighet.
I alt det som skjer med deg: pris ham !
Evig er hans kjærlighet. R/

Høsten 1976 tok U.N.K.F. i bruk nye liturgiske sanghefter for ungdoms- og familiegudstjenester. Det inneholder til dags dato 83 sanger (salmer) og tilsammen 36 ledd til messens ordinarium. Heftet består av løse A5 ark i plastpermer med klemmer som krever spesialåpnere, og altså ikke faller fra hverandre.

Heftet rommer en henstilling til brukerne om å sende inn nye sanger og melodier til U.N.K.F.'s sekretariat. Der er folk meget mottagelige for forslag og impulser. Heftet er nemlig basert på kontinuerlig innsetting av nye sanger som med jevne mellomrom vil bli tilsendt dem som skaffer seg heftet. På denne måten blir det etterhvert et hefte for og av oss alle.

I heftet er det trykt melodier til nesten alle sangene. Der det er veksel-sang er det noter til menighetens stemme. Instrumentalister og andre interesserte får ved henvendelse til U.N.K.F.'s sekretariat tilsendt noter med besifring til alle sanger og messe-

delene. Tekstene er omhyggelig plukket ut, bearbeidet eller skrevet spesielt for dette heftet. Utvalget har lagt vekt på å finne sanger med god og forståelig norsk.

Rudi Kessels har hovedansvaret for sangheftet og har lagt ned et stort og tidkrevende arbeid som han fortjener all ros og takk for.

Det henstilles til alle menigheter å

skaffe seg og ta i bruk det nye heftet. Prisen er kr. 7.00 pr. stk., iberegnet alt nytt som vil bli tilsendt etter hvert.

Med litt godvilje og samarbeid kan heftet også brukes i en vanlig søndagsmesse. Interesserte bes henvende seg til U.N.K.F., Akersvn. 5, Oslo 1.

*Gjertrud Windt og
Cæcilia Ruyter.*

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480